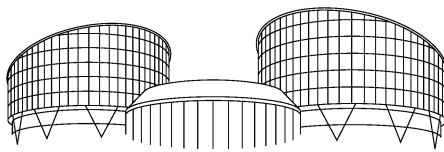

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro/>)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA ÎNTÂI

CAUZA LIU ÎMPOTRIVA POLONIEI

(Cererea nr. 37610/18)

HOTĂRÂRE

Art. 3 • Propunere de extrădare în China unde reclamantul s-ar confrunta cu un risc real de rele tratamente în detenție • Afirmatii ale reclamantului care nu au fost examinate în mod corespunzător de autoritățile interne • Importanța considerabilă acordată afirmațiilor credibile și consistente de abuzuri grave poate fi asimilată unei situații generale de violență • Prezumție de nevinovăție acordată reclamantului care solicită protecție • Asigurări informale din partea Chinei care oferă garanții insuficiente

Art. 5 § 1 lit. f) • Detenție ilegală din cauza întârzierilor nejustificate în procedură

STRASBOURG

6 octombrie 2022

Hotărârea va rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Liu împotriva Poloniei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția întâi), reunită într-o cameră compusă din:

Marko Bošnjak, *președinte*,

Péter Paczolay,

Krzysztof Wojtyczek,

Alena Poláčková,

Raffaele Sabato,

Lorraine Schembri Orland,

Ioannis Ktistakis, *judecători*,

și Liv Tigerstedt, *grețier adjunct de secție*,

Având în vedere:

cererea (nr. 37610/18) introdusă la Curte în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”) introdusă de domnul Hung Tao Liu („reclamantul”) din Taiwan, la 9 august 2018;

decizia de a notifica guvernului polonez („Guvernul”) capetele de cerere privind art. 3, art. 5 § 1 și art. 6 § 1 din Convenție;

decizia de a indica o măsură provizorie guvernului pârât în temeiul art. 39 din Regulamentul Curții și faptul că această măsură provizorie a fost respectată;

observațiile părților;

După ce a deliberat în camera de consiliu, la 30 august 2022,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Reclamantul s-a plâns că extrădarea sa în China ar încălca art. 3 și art. 6 § 1 din Convenție, întrucât, dacă ar fi extrădat și judecat, ar fi expus riscului de tortură și de tratamente inumane și degradante; în plus, acestuia i-ar fi refuzat un proces echitabil. El a reclamat, de asemenea, în temeiul art. 5 § 1, faptul că durata detenției sale în vederea extrădării a fost excesiv de lungă și, prin urmare, arbitrară.

FAPTELE

2. Solicitantul s-a născut în 1980 și este în prezent reținut în Centrul de arestare preventivă Białołęka din Varșovia. Reclamantul a fost reprezentat de domnul M. Górski, avocat în Łódź.

3. Guvernul a fost reprezentat de agentul guvernamental, domnul J. Sobczak, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

4. Faptele cauzei, astfel cum au fost expuse de părți, pot fi rezumate după cum urmează.

I. CONTEXTUL CAUZEI RECLAMANTULUI

5. Reclamantul era căutat în contextul unei anchete internaționale chino--spaniole privind un vast sindicat internațional de fraudă în domeniul telecomunicațiilor.

6. La 8 decembrie 2016, Interpol a emis, în cadrul anchetei menționate, o notificare roșie cu privire la reclamant, solicitând ca acesta să fie localizat și arestat provizoriu până la extrădarea sa. Potrivit notificării roșii, reclamantul era suspectat că ar fi fost șeful adjunct al unui sindicat internațional de fraudă în domeniul telecomunicațiilor și urma să fie acuzat de fraudă pe scară largă.

7. La 6 august 2017, reclamantul a fost arestat în Polonia.

II. PROCEDURA DE EXTRĂDARE

8. La 1 septembrie 2017, autoritățile chineze au solicitat Poloniei să extrădeze reclamantul în Republica Populară Chineză.

9. La 13 septembrie 2017, Parchetul regional Varșovia (*Prokurator Okręgowy*) a depus la instanța regională din Varșovia (*Sąd Okręgowy*) o cerere pentru admiterea extrădării reclamantului în China pe baza cererii de extrădare menționate. Instanța regională a decis să solicite autorităților chineze informații suplimentare – în special informații cu privire la orice procedură penală relevantă în China și la garanțiile unui proces echitabil, precum și detalii cu privire la condițiile viitoare de detenție a reclamantului. Informațiile solicitate au fost furnizate la 8 ianuarie 2018 de Departamentul de Anchete Penale din cadrul Ministerului Securității Publice din Republica Populară Chineză. Nota conținea un rezumat al anchetei în care a fost implicat reclamantul. Aceasta menționa, de asemenea, că, la extrădarea sa, reclamantul va fi reținut la Centrul de detenție Boluo din provincia Guangdong, aflat sub supravegherea operațională a Parchetului Poporului și unde sunt respectate drepturile omului. Departamentul de Anchete Penale a mai indicat că centrele de detenție din China sunt deschise publicului și că, în 2012, zeci de jurnaliști locali și străini au primit permisiunea de a intra într-un centru de detenție din Beijing. A indicat, de asemenea, că, în 2016, un reprezentant al Ministerului Justiției din Taiwan a vizitat treizeci și doi de deținuți taiwanezi aflați într-un centru de detenție din Zhuhai (provincia Guangdong). Nota conținea un rezumat extins al sistemului de protecție a drepturilor omului din China și o garanție că drepturile omului ale reclamantului vor fi protejate.

10. La 27 februarie 2018, instanța regională din Varșovia a hotărât că extrădarea reclamantului în China este conformă cu legislația poloneză. Instanța a subliniat faptul că autoritățile chineze au prezentat suficiente argumente pentru a dovedi că exista o probabilitate ridicată ca reclamantul să fi comis infracțiunea de care fusese acuzat. A stabilit, de asemenea, că au fost îndeplinite celelalte condiții pentru ca extrădarea sa să fie considerată legală.

Astfel, infracțiunea de care fusese acuzat reclamantul era, de asemenea, pedepsită în legislația poloneză, se afla în termenul de prescripție, nu se dispusese încă nicio trimitere în judecată în niciun stat și nu făcuse obiectul niciunei proceduri penale efectuate în Polonia. Instanța regională a mai reținut că reclamantului nu i s-a acordat azil în Polonia. În plus, a constatat că nu există alte motive pentru a refuza extrădarea reclamantului, reținând că urmărirea penală a acestuia nu era bazată pe motive politice sau discriminatorii și că nu existau motive pentru a suspecta că reclamantul ar risca să fie supus torturii, altor forme de rele tratamente- sau unei negări flagrante a dreptului său la un proces echitabil. Acesta a arătat, *inter alia*, că autoritățile chineze au furnizat suficiente informații cu privire la viitoarea sa arestare și la proces și că niciunul dintre rapoartele generale privind situația drepturilor omului din China prezentate de reclamant nu erau relevante pentru situația sa și pentru parchet. Referindu-se la acuzațiile de tortură și la cazurile de maltratare raportate de Amnesty International, instanța regională a decis că asemenea rapoarte subliniază întotdeauna neregularitățile, ignorând în același timp evoluțiile pozitive din statul în cauză. De asemenea, a motivat că existența unor cazuri unice de tortură nu înseamnă că aceasta este folosită în toate cazurile și că reclamantul va fi supus torturii. Reclamantul și avocatul său au formulat apel împotriva acestei decizii.

11. La 26 iulie 2018, Curtea de Apel Varșovia (*Sąd Apelacyjny*) a confirmat decizia instanței regionale din Varșovia. Aceasta s-a întemeiat pe un raționament similar instanței de fond. A indicat, în special, că nu este rolul instanțelor interne să evalueze ansamblul probelor împotriva reclamantului, ci doar să stabilească dacă acestea sunt suficiente pentru a stabili că există o probabilitate ridicată ca reclamantul să fi comis infracțiunile în cauză. Curtea de apel a subliniat, de asemenea, că nu existau motive pentru a concluziona că reclamantul ar fi expus vreunui risc de încălcare a drepturilor sale. În special, aceasta a observat că reclamantul s-a întemeiat în principal pe faptul că era cetățean al Republicii Chineze (Taiwan), care nu este recunoscută; cu toate acestea, instanța a menționat că, în speță, capetele de acuzare nu au legătură cu infracțiuni politice, ci cu infracțiuni comune. De asemenea, acesta nu se angajase în nicio activitate politică în trecut. Curtea de apel a concluzionat că rapoartele privind cazurile de încălcare a drepturilor omului (inclusiv cele emise de Amnesty International) se refereau la starea generală de fapt din China și nu au precizat că astfel de încălcări ar fi avut loc în fiecare proces penal.

12. La 9 august 2018, reclamantul a formulat o cerere pentru instituirea unei măsuri provizorii, în conformitate cu art. 39 din Regulamentul Curții, prin care solicita Curții să oprească extrădarea sa în China. În ceea ce privește această cerere, Curtea (judecătorul de serviciu) a decis să solicite Guvernului informații suplimentare cu privire, în special, la data planificată a extrădării și la solicitarea unor asigurări diplomatice din partea autorităților chineze în ceea ce privește temerile exprimate de reclamant cu privire la posibilele

încălări ale drepturilor sale prevăzute în Convenție în cazul în care ar fi returnat în China.

13. Guvernul a informat Curtea că speța reclamantului era pendinte în fața ministrului justiției și că nu fusese solicitată nicio garanție diplomatică. Acesta a susținut, de asemenea, că, la 6 septembrie 2018, Comisarul pentru protecția drepturilor civile (*Rzecznik Praw Obywatelskich*) a solicitat autorității guvernamentale competente să îi furnizeze dosarul reclamantului pentru a putea analiza dacă ar trebui să introducă un recurs în casație în numele reclamantului.

14. La 12 septembrie 2018, Curtea (Președintele Camerei căreia i s-a repartizat cauza) a decis să aplice art. 39 din Regulamentul Curții și să indice guvernului polonez că nu ar trebui să îl extrădeze pe reclamant până la o notificare ulterioară.

15. La 7 mai 2019, Comisarul pentru protecția drepturilor civile a formulat un recurs în casație împotriva deciziei din 26 iulie 2018 la Curtea Supremă (*Sąd Najwyższy*). Comisarul a susținut că instanța de apel nu a examinat în mod corespunzător dacă reclamantul risca să fie condamnat la închisoare pe viață și care erau posibilitățile de reducere a acestei pedepse. S-a întemeiat, în special, pe art. 3 din Convenție.

16. La 1 octombrie 2020, Curtea Supremă (cauza nr. II KK 154/19) a respins recursul în casație al comisarului. Curtea Supremă a statuat că instanțele de fond și de apel au examinat în amănunt natura infracțiunilor de comiterea cărora reclamantul era suspectat și posibila sancționare a acestora în temeiul legislației chineze. Acestea au luat în considerare și cerințele art. 3 și art. 6 din Convenție. Au analizat, în special, condițiile în care reclamantul urma să fie plasat după extrădare. Curtea Supremă a indicat, de asemenea, că, deși reclamantul risca să fie condamnat la închisoare pe viață, o asemenea pedeapsă nu ar fi automată și, ulterior, ar putea fi redusă. Simplul fapt că pedeapsa cu închisoarea pe viață era una dintre pedepsele care ar fi putut fi aplicate reclamantului nu constituia o încălcare a art. 3 din Convenție.

17. Guvernul a informat Curtea cu privire la hotărârea Curții Supreme din 11 ianuarie 2021.

III. CEREREA DE PROTECȚIE INTERNAȚIONALĂ FORMULATĂ DE RECLAMANT

18. La 15 noiembrie 2017, reclamantul a depus o cerere de protecție internațională. La 3 august 2018, șeful Oficiului pentru Străini (*Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców*) a emis o decizie prin care refuza să acorde reclamantului statutul de refugiat sau protecție subsidiară. Reclamantul nu a contestat această decizie.

IV. ARESTAREA PROVIZORIE A RECLAMANTULUI

19. La 6 august 2017, reclamantul a fost arestat.

20. La 8 august 2017, instanța regională din Varșovia a decis arestarea provizorie a reclamantului până la 15 septembrie 2017 pentru a asigura buna desfășurare a procedurii de extrădare. Încheierea instanței s-a întemeiat pe notificarea roșie a Interpolului și pe faptul că autoritățile chineze au cerut extrădarea reclamantului. Reclamantul nu a contestat încheierea.

21. La 14 septembrie 2017, instanța regională din Varșovia a prelungit măsura de arestare provizorie a reclamantului până la 15 ianuarie 2018. A indicat că reclamantul prezenta riscul de a părăsi țara întrucât nu locuia în Polonia și nu avea nicio legătură cu Polonia. Instanța a reținut, de asemenea, că acesta se confrunta cu posibilitatea primirii unei sentințe severe (de până la închisoarea pe viață) și că procedura de extrădare fusese deja inițiată.

22. În urma contestației formulate de reclamant la 9 noiembrie 2017, Curtea de Apel din Varșovia a confirmat încheierea, făcând referire la aceleași motive ca cele invocate de instanța regională. A arătat, de asemenea, că riscul ca reclamantul să obstrucționeze buna desfășurare a procedurii era foarte real din cauza faptului că se ascunsese anterior de autoritățile locale din Spania.

23. Măsura arestării provizorii a fost prelungită de mai multe ori de către instanța regională din Varșovia, la 12 ianuarie, 13 aprilie, 12 septembrie 2018 și 12 februarie 2019. De fiecare dată, instanța internă a invocat aceleași motive pentru menținerea arestării reclamantului. A arătat că acesta, potrivit declarațiilor sale, intrase în Polonia în scopuri turistice și nu avea nicio legătură cu țara respectivă. Instanța a menționat, de asemenea, că reclamantul s-a sustras anterior autorităților spaniole și călătorise prin mai multe state europene. În motivarea ultimelor două încheieri, instanța a arătat că instanța de fond a reținut că extrădarea reclamantului este conformă cu legislația poloneză (supra, pct. 10-11) și că procedura de extrădare ar trebui încheiată cu promptitudine. A considerat, de asemenea, că, având în vedere situația financiară solidă a reclamantului, faptul că acesta dispunea de resurse financiare pentru a călători și istoricul său de a se sustrage autorităților, nu existau alte măsuri decât arestarea provizorie care să asigure buna desfășurare a procedurii de extrădare. Reclamantul nu a contestat niciuna dintre aceste încheieri.

24. La 31 iulie 2019, Curtea de Apel Varșovia a prelungit măsura până la 6 noiembrie 2019. Încheierea sa s-a bazat pe același raționament precum încheierile anterioare de prelungire a arestării provizorii a reclamantului. Instanța a mai indicat că această cauză era deosebit de complexă, dat fiind faptul că recursul formulat de Comisarul pentru protecția drepturilor civile era pe rolul Curții Supreme (supra, pct. 15), iar Curtea a indicat o măsură provizorie care obliga guvernul polonez să nu îl extrădeze pe reclamant (supra, pct. 14).

25. Reclamantul a contestat încheierea respectivă. El a susținut că arestarea sa provizorie a durat mai mult de doi ani și s-a întemeiat pe riscul de a fi condamnat la o pedeapsă severă într-o țară care nu îi garanta un proces echitabil. De asemenea, a susținut că procedura de extrădare a fost prelungită din motive care nu îi sunt imputabile. A subliniat, de asemenea, că detenția a avut efecte dăunătoare asupra sa, având în vedere că nu vorbea limba poloneză și, prin urmare, nu a avut nicio posibilitate de a comunica cu ceilalți deținuți, care nu vorbeau engleza sau chineza, limba sa maternă. De asemenea, instanțele interne au greșit atunci când au concluzionat că se ascundea de justiție. Reclamantul a susținut că, înainte de arestarea sa, nu știa că era căutat de autorități și că a călătorit mult în cadrul activității sale.

26. La 20 august 2019, Curtea de Apel Varșovia a confirmat încheierea din 31 iulie 2019. Aceasta a menționat că reclamantul era conștient de faptul că instanțele interne au considerat că extrădarea sa era în conformitate cu dreptul polonez și că, în consecință, acesta se putea aștepta să fie extrădat și că era probabil să primească o sentință severă în China. În consecință, dacă nu ar fi reținut, el ar putea acționa într-un mod care ar face imposibilă extrădarea. În plus, curtea de apel a motivat că, dacă existau motive suficiente pentru emiterea unui mandat de arestare de către țara care solicita extrădarea reclamantului, atunci existau, de asemenea, motive suficiente pentru a considera că era probabil ca acesta să se ascundă în țara care era pe punctul de a-l extrăda. De asemenea, a observat că, în cazul în care ar fi eliberat, reclamantul ar fi părăsit probabil Polonia.

27. Arestarea provizorie a reclamantului a mai fost prelungită de Curtea de Apel Varșovia la 4 noiembrie 2019 și din nou (până la 6 iulie 2020) la 31 ianuarie 2020. Instanța a invocat aceleași motive pentru prelungirea măsurii ca în încheierile sale anterioare. S-a precizat, în special, că această cauză era încă pe rolul Curții Supreme și că aceasta obligase Guvernul să nu îl extrădeze pe reclamant până la o notificare ulterioară.

28. Reclamantul a contestat ambele încheieri sus-menționate-. Curtea de Apel Varșovia, în calitate de instanță superioară, le-a confirmat la 17 ianuarie și, respectiv, 24 aprilie 2020.

CADRUL JURIDIC ȘI PRACTICA RELEVANTE

I. CADRUL JURIDIC ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

29. Procedura de extrădare este reglementată de art. 602-606 din Codul de procedură penală din 1997 (*Kodeks postępowania karnego* - „Codul”). Potrivit prevederilor codului, procedura constă în două etape. Mai întâi, instanțele naționale decid dacă extrădarea este conformă cu legislația poloneză; în a doua etapă, ministrul justiției decide dacă trebuie să extrădeze persoana în cauză.

30. În conformitate cu art. 603 alin. (1)-(4) din cod, o instanță regională se pronunță cu privire la legalitatea unei cereri de extrădare formulate de un stat străin – de obicei după audierea persoanei la care se referă cererea sau, dacă este cazul, după efectuarea probatoriului. Hotărârea este pronunțată în cadrul unei ședințe de judecată în cadrul căreia pot fi prezenți atât procurorul, cât și avocatul apărării persoanei în cauză și poate fi contestată. Decizia instanței superioare este definitivă. Cu toate acestea, conform art. 521 din cod, procurorul general și comisarul pentru protecția drepturilor civile pot formula recurs în casație împotriva oricărei hotărâri definitive pronunțate în procedura în cauză.

31. Conform art. 603 alin. (5), instanța regională transferă hotărârea definitivă, însoțită de dosarul cauzei, ministrului justiției. Ministrul justiției decide asupra cererii și comunică decizia sa autorității competente a statului străin. Ministrul poate refuza extrădarea persoanei în cauză din unul dintre motivele menționate la art. 604 alin. (2) din Cod (infra, pct. 32) sau din alte motive, în special din motive de natură politică și/sau umanitară. În cazul în care soluția definitivă a instanțelor naționale este că extrădarea ar fi contrară legii, ministrul nu poate fi de acord cu extrădarea.

32. Condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca extrădarea să fie legală sunt prevăzute la art. 604 alin. (1) din Cod, care prevede că o persoană nu poate fi extrădată, *inter alia*, dacă există riscul ca, dacă va fi condamnată, să fie condamnată la moarte sau dacă drepturile și libertățile sale vor fi încălcate în statul solicitant sau dacă urmează să fie judecată pentru o infracțiune politică non-violentă. În plus, art. 604 alin. (2) conține o listă neexhaustivă- de motive pe baza cărora poate fi refuzată o cerere de extrădare; această listă include faptul că persoana în cauză are domiciliul în Polonia sau că este acuzată de o infracțiune de natură militară, fiscală sau politică.

33. Principiile care guvernează procedura de arestare în așteptarea extrădării sunt reglementate de art. 605 și 605a din cod și de dispozițiile generale privind detenția în cursul procedurii penale (*tymczasowe aresztowanie*), care sunt stabilite în hotărârile Curții în cauzele *Golek împotriva Poloniei* (nr. 31330/02, pct. 27-33, 25 aprilie 2006); *Kauczor împotriva Poloniei* (nr. 45219/06, pct. 25-33, 3 februarie 2009); *Porowski împotriva Poloniei* (nr. 34458/03, pct. 71-82, 21 martie 2017).

II. RAPOARTELE PRIVIND SITUAȚIA DIN CHINA

A. Documentele Organizației Națiunilor Unite

1. Observațiile finale ale Comitetului Organizației Națiunilor Unite pentru Prevenirea Torturii cu privire la China din 12 decembrie 2008 și 3 februarie 2016

34. Un document intitulat „Lista aspectelor care urmează să fie analizate în cursul examinării celui de-al patrulea raport periodic al Chinei” (CAT/C/CHN/Q/4), examinat de Comitetul ONU pentru Prevenirea Torturii (CPT) în cadrul celei de-a patruzeci și una- sesiuni din noiembrie 2008, prevede, în măsura în care este relevant:

„2. Potrivit informațiilor prezentate Comitetului, în ciuda noilor legi și reglementări adoptate de statul parte pentru prevenirea torturii și a relelor tratamente, o serie de condiții care se susțin reciproc contribuie la persistența acestei practici în sistemul de justiție penală. Lipsa de informații privind tortura și relele tratamente ar fi agravată de faptul că o mare parte din datele de bază sunt clasificate ca secrete de stat [...] ”

35. În observațiile sale finale din 12 decembrie 2008 referitoare la China (CAT/C/CHN/CO/4), CPT a făcut următoarele observații:

„11. În ciuda eforturilor depuse de statul parte pentru a lupta contra practicii torturii și pentru a rezolva problemele conexe existente în sistemul judiciar penal, Comitetul își menține profunda îngrijorare față de acuzațiile permanente, confirmate de numeroase surse juridice chineze, cu privire la utilizarea sistematică și generalizată a torturii și a relelor tratamente aplicate suspecților reținuți de către poliție, în special pentru a obține mărturii sau informații care să fie utilizate în cadrul proceselor penale. În plus, Comitetul constată cu îngrijorare lipsa garanțiilor legale pentru persoanele aflate în detenție, astfel:

[...]

d) Declarațiile martorilor continuă să fie admise ca o formă comună de probe pentru acuzare, creând astfel condiții care pot favoriza aplicarea torturii și a relelor tratamente împotriva suspecților, ca în cazul lui Yang Chunlin. În plus, deși Comitetul apreciază că Curtea Supremă a pronunțat mai multe decizii pentru a interzice utilizarea mărturiilor obținute prin tortură ca probe în fața instanțelor, legea chineză de procedură penală nu conține încă o interdicție explicită a unei astfel de practici, așa cum este prevăzut la art. 15 din Convenție;

e) Lipsa unui mecanism independent și eficace de monitorizare a situației deținuților (art. 2, 11 și 15) [...]

12. Deși Comitetul ia act de informațiile oferite de statul parte cu privire la condițiile carcerale, acesta continuă să fie îngrijorat de rapoartele privind cazurile de abuz în detenție, inclusiv de numărul mare de decese, posibil legate de tortură sau de rele tratamente, precum și de lipsa unor anchete asupra acestor abuzuri și decese în detenție [...]

16. Comitetul a luat act de informațiile prezentate oral de statul parte cu privire la condițiile de aplicare a Legii din 1988 privind păstrarea secretelor de stat în Republica Populară Chineză, dar și-a exprimat profunda îngrijorare cu privire la utilizarea acestei legi, care subminează grav posibilitatea de a avea informații despre tortură, justiție

HOTĂRÂREA LIU ÎMPOTRIVA POLONIEI

penală și aspectele conexe. Aplicarea largă a acestei legi ridică o serie de probleme legate de aplicarea Convenției în statul parte:

a) Această lege împiedică divulgarea de informații cruciale care ar permite Comitetului să identifice posibilele modele de încălcări care necesită atenție, cum ar fi informații statistice defalcate privind deținuții aflați în toate formele de reținere și detenție, precum și relele tratamente în statul parte, informații privind grupurile și entitățile considerate «organizații ostile», «organizații separatiste minoritare», «organizații religioase ostile»; «secte reacționare», precum și informații de bază despre locurile de detenție, informații cu privire la «situația deținuților foarte influenți», încălcarea legii sau a codurilor de conduită de către organele de securitate publică, informații despre problemele din interiorul penitenciarelor;

[...]

d) Încadrarea unei cauze ca intrând sub incidența Legii privind păstrarea secretelor de stat le permite autorităților de aplicare a legii să refuze accesul deținuților la avocați, o garanție fundamentală pentru prevenirea torturii, iar un astfel de refuz pare a fi în contradicție cu Statutul avocaților, astfel cum a fost modificat în 2007 (art. 2 și 19).”

36. În observațiile sale finale din 3 februarie 2016 referitoare la China (CAT/C/CHN/CO/5), CPT a făcut următoarele observații:

„6. [...] Comitetul regretă că recomandările identificate pentru monitorizare, prezente în observațiile finale anterioare, nu au fost încă implementate. Recomandările respective se refereau la: garanții legale pentru prevenirea torturii; Legea privind păstrarea secretelor de stat și hărțuirea avocaților, a apărătorilor drepturilor omului și a reclamantilor; lipsa de date statistice [...]

7. Comitetul observă că diverse dispoziții din legislația de procedură penală și din legislația penală, astfel cum au fost modificate în 2014, interzic și sancționează acte specifice care ar putea fi considerate drept acte de tortură. Cu toate acestea, rămâne preocupat de faptul că aceste dispoziții nu includ toate elementele definiției torturii prevăzute la art. 1 din Convenție. În special:

a) Deși ia act de dispozițiile care prevăd interzicerea obținerii de mărturii prin tortură sau prin utilizarea violenței pentru a le folosi în cadrul unui proces penal (art. 247 din Codul penal), Comitetul este îngrijorat de faptul că această interdicție ar putea să nu fie aplicabil tuturor agenților statului și persoanelor care acționează în calitate oficială. În plus, dispozițiile nu se referă la utilizarea torturii în alte scopuri în afară de obținerea de mărturii de la inculpați sau suspecți în cauze penale;

b) Infracțiunea de lovire sau alte violențe sau de rele tratamente aplicate deținuților, prevăzută la art. 248 din Codul penal, nu este reținută decât pentru actele comise de gardienii unei instituții de detenție sau de alți deținuți la instigarea gardienilor respectivi. De asemenea, infracțiunea se limitează doar la abuzuri de natură fizică.

8. Comitetul ia act cu satisfacție de faptul că Curtea Supremă a Poporului recunoaște drept acte de tortură utilizarea altor metode care îi provoacă inculpatului dureri sau suferințe psihice grave [supra, pct. 5 (a)]. Cu toate acestea, rămâne preocupat de faptul că această interpretare se aplică mai degrabă aspectelor referitoare la excluderea elementelor de probă decât la răspunderea penală (art. 2 și 4) [...]

18. Comitetul este profund îngrijorat de operațiunile fără precedent desfășurate începând cu 9 iulie 2015, în care peste 200 de avocați și activiști au fost arestați și interogați. Dintre aceștia din urmă, 25 se află încă în arest la domiciliu într-o locație desemnată și 4 sunt dați dispăruți. Această represiune prezumată a avocaților pentru

HOTĂRÂREA LIU ÎMPOTRIVA POLONIEI

drepturile omului urmează unei alte serii de abuzuri de o gravitate crescândă asupra avocaților pentru îndeplinirea responsabilităților profesionale, în special în cauzele care implică răspunderea guvernului și în cele care tratează, de exemplu, tortura sau apărarea activiștilor pentru drepturile omului și a practicanților unui cult religios. Asemenea abuzuri includ arestarea în baza unor capete de acuzare vag definite, precum „provocarea de certuri sau de scandaluri”, precum și aplicarea de rele tratamente și tortură în cursul detenției. [...] Comitetul este îngrijorat de faptul că abuzurile și restrângerile sus-menționate i-ar putea descuraja pe avocați să invoce tortura în apărarea clienților lor de teama represaliilor, ceea ce ar avea ca efect diminuarea garanțiilor statului de drept necesare pentru o protecție efectivă împotriva torturii (art. 2) [...]

20. În pofida numeroaselor dispoziții legale și administrative care interzic utilizarea torturii, Comitetul își menține îngrijorarea profundă față de rapoartele constante care indică faptul că practica torturii și a relelor tratamente este încă adânc înrădăcinată în sistemul de justiție penală, care se bazează în mod excesiv pe mărturii ca temei pentru condamnări. De asemenea, își exprimă îngrijorarea cu privire la informațiile conform cărora majoritatea alegațiilor de tortură și rele tratamente sunt formulate în perioada anterioare judecății și în cadrul detenției extrajudiciare și implică agenți ai forței publice, care exercită puteri excesive în timpul anchetei penale, fără un control efectiv din partea procurorilor și a judecătorilor. Această putere excesivă pare a fi intensificată și mai mult de faptul că organele de securitate sunt responsabile atât de anchetă, cât și de administrarea centrelor de detenție, ceea ce, în opinia Comitetului, este de natură să reprezinte un stimulent pentru ca anchetatorii să folosească detenția ca un mijloc de a-i obliga pe deținuți să mărturisească (art. 2, art. 12, art.13 și art. 16) [...]

24. Comitetul își menține îngrijorarea față de acuzațiile de deces în timpul detenției ca urmare a torturii sau a lipsei de tratament și îngrijiri medicale prompte, cum a fost cazul lui Cao Shunli și Tenzin Delek Rinpoche. De asemenea, este îngrijorat de informațiile conform cărora procedurile de investigare a deceselor survenite în arest sunt adesea ignorate în practică, iar rudele se confruntă cu numeroase obstacole în calea obținerii unei autopsii și investigații independente sau pentru recuperarea corpului persoanei decedate. Comitetul regretă că, în pofida cererilor adresate delegației statului parte de a furniza date statistice privind numărul de decese survenite în arest în perioada examinată, nu a primit informații cu privire la acest subiect sau cu privire la eventuala investigare a unor astfel de decese. Comitetul regretă, de asemenea, faptul că statul parte nu a furnizat informații cu privire la numărul de cazuri în care procurorii au respins concluziile medicale ale medicilor din penitenciare privind decesele cauzate de boli. Nu a fost furnizată nicio informație cu privire la numărul de cazuri în care rudele persoanei decedate au contestat concluziile procurorilor cu privire la cauza decesului (art. 2, 11, 12, 13 și 16) [...]

30. Reamintind recomandările sale anterioare (a se vedea CAT/C/CHN/CO/4, pct. 16 și 17), Comitetul își menține îngrijorarea față de utilizarea dispozițiilor privind secretul de stat pentru a evita disponibilitatea informațiilor despre tortură, justiție penală și alte aspecte conexe. Deși apreciază afirmația statului parte potrivit căreia «informațiile privind tortura nu intră în sfera secretelor de stat», Comitetul își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că statul parte nu a furnizat o cantitate substanțială de date solicitate de Comitet în lista de probleme și în timpul dialogului. În absența informațiilor solicitate, Comitetul nu este în măsură de a evalua pe deplin acțiunile statului parte în lumina dispozițiilor Convenției. În plus, Comitetul regretă că aceleași preocupări exprimate în recomandarea sa anterioară cu privire la Legea din 1988 privind păstrarea secretelor de stat persistă și în ceea ce privește Legea din 2010 privind protecția secretelor de stat. De asemenea, Comitetul este preocupat de rapoartele conform cărora o cantitate semnificativă de informații legate de tortură și de acțiunile autorităților de

siguranță publică în temeiul legislației de procedură penală sunt excluse din domeniul public din cauza excepției privind secretele de stat prevăzută de reglementările privind politica de transparență a informațiilor guvernamentale. În plus, acesta observă cu îngrijorare domeniul limitat de aplicare al acestor reglementări care nu privesc decât informații referitoare la acțiuni ale organelor administrative, excluzând problemele din cadrul sistemului de drept penal (art. 12, 13, 14 și 16).”

2. Rapoartele Raportorului special al Organizației Națiunilor Unite privind tortura

37. Între 20 noiembrie și 2 decembrie 2005, fostul Raportor special al Organizației Națiunilor Unite pentru tortură și alte pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, dl Manfred Nowak, a efectuat o vizită în China. În raportul său din 10 martie 2006, prezentat Consiliului Economic și Social, domnul Nowak a observat, *inter alia*:

„[...] Deși în declin, în special în zonele urbane, raportorul special crede că tortura rămâne larg răspândită în China [...]

Deși condițiile de bază din centrele de detenție par să fie în general satisfăcătoare, raportorul special a fost surprins de strictețea disciplinei în penitenciare și de un nivel palpabil de teamă și autocenzură atunci când a vorbit cu deținuții.”

38. Din anul 2009 cel puțin, guvernul chinez nu a adresat o invitație permanentă Raportorului special al Organizației Națiunilor Unite pentru tortură și alte pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, pentru a efectua o vizită oficială, în ciuda numeroaselor solicitări în acest sens.¹

B. Rapoarte ale Departamentului de Stat al Statelor Unite

39. În Raportul său din 2018 privind practicile în domeniul drepturilor omului din China, Departamentul de Stat al Statelor Unite a menționat, *inter alia*:

„Legea sancționează abuzul fizic și maltratarea deținuților și interzice gardienilor închisorii să forțeze obținerea de mărturii, să lezeze demnitatea prizonierilor și să îi bată sau să încurajeze alte persoane să îi bată pe prizonieri. Amendamentele la legislația de procedură penală exclud dovezile obținute prin mijloace ilegale, inclusiv mărturiile obținute forțat, în anumite categorii de cauze penale. Aplicarea acestor protecții juridice a continuat să fie permisivă.

Numeroși foști deținuți au raportat că au fost bătuți, violați, supuși la șocuri electrice, forțați să stea pe scaune ore întregi, spânzurați de mâini, privați de somn, hrăniți forțat, obligați să ia medicamente împotriva voinței lor și supuși în alte moduri la abuzuri fizice și psihice. Aceștia au afirmat că, deși autoritățile din penitenciare au abuzat deținuții de drept comun, dizidenților politici și religioși le-a fost aplicat un tratament deosebit de dur.

¹ <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2020/06/un-expert-call-decisive-measures-protect-fundamental-freedoms-china>, accesat la 22 martie 2022.

[...]

Condițiile din instituțiile penitenciare, atât pentru prizonierii politici, cât și pentru infractorii de drept comun, erau în general dure și degradante și adeseori le puneau viața în pericol.

Condițiile fizice: Autoritățile țineau în mod regulat deținuții în condiții de supraaglomerare cu igienă precară. Mâncarea era adesea inadecvată și de proastă calitate, iar mulți deținuți se bazau pe alimente, medicamente și haine călduroase suplimentare oferite de rude atunci când li se permitea să le primească. Deținuții au raportat adesea că dormeau pe podea deoarece nu existau paturi sau așternuturi. În multe cazuri, dispozițiile privind salubritatea, ventilația, încălzirea, iluminarea și accesul la apă potabilă erau inadecvate.

Îngrijirea medicală adecvată și în timp util pentru deținuți a rămas o problemă gravă, în ciuda asigurărilor oficiale că deținuții au dreptul la tratament medical prompt [...]

Autoritățile au considerat că informațiile despre penitenciare și diverse alte tipuri de centre de detenție administrativă și extrajudiciară sunt secrete de stat, iar guvernul nu a permis, în general, monitorizarea independentă.”

C. Rapoartele Amnesty International

40. Un raport al Amnesty International intitulat „China: nu se întrevide niciun sfârșit – tortura și mărturiile forțate în China” (*China: No end in sight – Torture and forced confessions in China*), publicat la 11 noiembrie 2015, în măsura în care este relevant, prevede:

„Avocații și-au descris propriile experiențe atunci când au încercat să își desfășoare activitatea și dificultățile cu care s-au confruntat adesea în formularea acuzațiilor de tortură și alte rele tratamente, aducerea acestor acuzații în fața instanței și, în cele din urmă, obținerea justiției pentru clienții lor. Aceștia și-au exprimat adesea frustrarea față de sistemul care, în opinia lor, nu abordează în mod adecvat problema torturii și nu implementează interdicțiile existente. Mulți au relatat poveștile de tortură pe care clienții lor le-au suferit în penitenciare și în centrele neoficiale de detenție, inclusiv în închisorile negre - tortura și alte rele tratamente, adesea din partea poliției sau a procurorilor sau a altor deținuți la ordinele autorităților.

Aceștia sunt aproape unanim de acord că obținerea de mărturii prin tortură rămâne larg răspândită în detenția anterioară judecății, în special în cazurile considerate sensibile din punct de vedere politic de către guvern, în care funcționarii sunt arestați pentru presupuse acuzații de corupție și în cazurile care implică activități religioase, inclusiv practicanții Falun Gong. Cu toate acestea, avocații au prezentat, de asemenea, relatări despre tortură și «mărturii» obținute forțat în alte cauze penale și de fraudă.

Cele mai înspăimântătoare sunt hărțuirea, tortura și relele tratamente cu care s-au confruntat avocații înșiși, în timp ce autoritățile au încercat să îi descurajeze să investigheze acuzațiile de tortură, să ceară despăgubiri și să își desfășoare altfel activitatea. Acest lucru pare a fi un efort calculat al autorităților de a-i descuraja pe avocați să preia de astfel de cazuri și ar putea avea un impact extrem de negativ asupra persoanelor care încearcă să își exercite dreptul la un proces echitabil și să nu fie supuse detenției arbitrare, torturii și relelor tratamente, precum și unor alte încălcări ale drepturilor omului.

[...]

HOTĂRÂREA LIU ÎMPOTRIVA POLONIEI

Amnesty International a documentat cazuri de tortură și alte rele tratamente din 2010, atât ca mijloace de pedeapsă, cât și pentru a obține mărturii. 16 din cei 37 de avocați intervievați pentru acest raport au descris, de asemenea, torturi suportate de clienții lor, fie pentru a obține «mărturii» și alte probe, fie ca pedeapsă pentru deținuți, uneori executate de autorități, alteori de către alți deținuți, probabil la instigarea autorităților. Mulți dintre clienții avocaților au fost implicați în «cazuri sensibile» - petiționari, practicieni ai unui cult religios sau activiști acuzați de infracțiuni de «instigare la subminarea puterii de stat» sau de «provocarea de certuri și scandaluri» din cauza activismului lor - dar alții au fost acuzați de infracțiuni care nu ar fi atras neapărat atenția politică. Avocatul Wu Hongwei din Beijing a descris diverse tipuri de tortură la care au fost supuși clienții săi, inclusiv cazuri de practicieni ai unui cult religios, dar și cauze penale obișnuite.”

41. Capitolul despre China din „Raportul Amnesty International 2014/15: Situația drepturilor omului în lume” (*Amnesty International Report 2014/15: The State of The World’s Human Rights*), publicat la 24 februarie 2016, în măsura în care este relevant, prevede:

„Tortura și alte rele tratamente au rămas larg răspândite în detenție și în timpul interogatoriului, în mare parte din cauza deficiențelor din legislația internă, a problemelor sistemice din sistemul de justiție penală și a dificultăților întâmpinate în punerea în aplicare a normelor și procedurilor în fața practicilor înrădăcinate. Avocatul Yu Wensheng a fost torturat în timpul detenției sale din octombrie 2014 până în ianuarie 2015 la Centrul de detenție Daxing din Beijing. El a fost interogat câte 15-16 ore în fiecare zi în timp ce stătea așezat pe un scaun, imobilizat rigid, încătușat timp de mai multe ore și privat de somn.”

42. Capitolul despre China din „Raportul Amnesty International 2014/15: Situația drepturilor omului în lume”, publicat la 22 februarie 2017, în măsura în care este relevant, prevede:

„Deficiențele din legislația internă și problemele sistemice din sistemul de justiție penală au condus la tortură pe scară largă și la alte rele tratamente și procese inechitabile”.

D. Raportul Human Rights Watch

43. Un raport al Human Rights Watch intitulat „Băncile tigrului și șefii de celule – Torturarea de către poliție a suspectilor de infracțiuni în China” (*Tiger Chairs and Cell Bosses – Police Torture of Criminal Suspects in China*), publicat la 13 mai 2015, în măsura în care este relevant, prevede:

„Analiza noastră asupra cauzelor judiciare și a interviurilor cu foștii deținuți arată că tortura și relele tratamente aplicate de poliție suspectilor aflați în detenția anterioară judecății rămân o preocupare serioasă”. Foști deținuți au descris tortura fizică și psihologică din timpul interogatoriilor poliției, inclusiv faptul că au fost spânzurați de mâini, bătuți de poliție cu bastoanele sau cu alte obiecte, precum și privarea prelungită de somn.

Unii au declarat că au fost ținuti zile întregi în așa-numitele „bănci tigrului” (folosite pentru a imobiliza suspectii în timpul interogatoriilor), cu cătușe sau lanțuri pentru picioare; un deținut condamnat care aștepta revizuirea sentinței sale la moarte a fost încătușat și înlănțuit timp de opt ani. Unii deținuți au vorbit despre abuzurile comise de

HOTĂRÂREA LIU ÎMPOTRIVA POLONIEI

„șefii de celulă”, colegi deținuți utilizați de gardienii din centrul de detenție ca manageri *de facto* ai fiecărei celule ocupate de mai multe persoane. În unele cazuri, abuzul a avut ca rezultat moartea sau dizabilități fizice sau mentale permanente. Majoritatea suspectilor care s-au plâns de tortură autorităților au fost acuzați comiterea de infracțiuni comune, precum furtul. Persoanele intervievate au declarat că tortura este deosebit de gravă în majoritatea cazurilor cu mai mulți suspecti, precum crima organizată sau legate de triade.

În majoritatea cazurilor pe care le-am examinat, poliția a recurs la tortură și la alte rele tratamente pentru a obține mărturii pe baza cărora să poată fi asigurate condamnări. Abuzurile au fost facilitate de lipsa accesului suspectilor la avocați, membri ai familiei și la doctori care să nu fie în slujba poliției. Foștii deținuți și rudele lor au descris dificultatea de a găsi avocați dispuși să atace poliția în instanță cu privire la acuzații de rele tratamente. În plus, mulți dintre ei au declarat Human Rights Watch că personalul medical care are posibilitatea de a raporta aparentele cazuri de tortură sau rele tratamente nu fac acest lucru, ceea ce îi privează pe deținuți de o sursă critică pentru a-și valida acuzațiile. Interogatoriile înregistrate video sunt manipulate în mod obișnuit, de exemplu prin torturarea suspectilor și înregistrarea mărturisirii ulterior, ceea ce slăbește și mai mult afirmațiile suspectilor privind relele tratamente. Utilizarea torturii de către poliție în afara centrelor de detenție înseamnă că deținuții trăiesc adesea sub teroarea de a fi luați din centre, fie pentru presupuse transferuri către o altă unitate, fie din orice alt motiv.

[...]

Cercetările noastre arată, de asemenea, că suspectii de infracțiuni sunt expuși riscului de rele tratamente în detenție și în alte momente decât în timpul interogatoriilor. Așa-numiții șefi de celulă, deținuții care acționează ca manageri *de facto* ai unei celule, câteodată îi maltratează sau îi bat pe deținuții. Poliția îi supune pe unii deținuți la diferite restricții în așa-numitele poziții de stres sau la detenție în izolare prelungită pentru a-i pedepsi sau pentru a-i forța să lucreze ore îndelungate fără plată. Deși autoritățile declară că numărul acestora a scăzut, deținuții continuă să moară în detenție, în multe cazuri din cauza torturii și a relelor tratamente aplicate de către ofițeri de poliție, gardieni și alți deținuți, sau a lipsei prelungite de asistență medicală adecvată.”

E. Raportul Freedom House

44. Freedom House a afirmat următoarele cu privire la situația din China în anul 2021 în raportul său „Libertatea în lume în 2022” (*Freedom in the World 2022*):

„Reformele din sistemul justiției penale din ultimele decenii au fost în aparență menite să garanteze acces mai bun la avocați, să permită examinarea încrucișată a martorilor și să instituie alte garanții pentru a preveni condamnările abuzive. Cu toate acestea, în practică, cazurile de încălcare a dreptului la un proces echitabil sunt larg răspândite. Procesele penale sunt organizate frecvent în secret, iar rata condamnărilor este estimată la 98% sau mai mult. Deși judecarea litigiilor civile și administrative de rutină este considerată mai echitabilă, cazurile care abordează probleme sensibile din punct de vedere politic sau interesele unor grupuri puternice fac obiectul unei «îndrumări» decisive din partea comitetelor politico-legale.

Urmărirea penală se bazează în mare măsură pe mărturii, multe din acestea fiind obținute prin tortură, în pofida legilor care interzic asemenea practici. Mărturiile obținute forțat sunt adesea televizate.

HOTĂRÂREA LIU ÎMPOTRIVA POLONIEI

O represiune de mai mulți ani împotriva avocaților specializați în drepturile omului i-a lăsat pe inculpați fără consiliere juridică efectivă sau independentă, întrucât avocații vizați se află fie în închisoare, fie în arest la domiciliu, fie în imposibilitatea de a-și continua activitatea.

[...]

Condițiile din locurile de detenție sunt dure, fiind raportate cazuri de hrană necorespunzătoare, băți regulate și privare de îngrijiri medicale. Tortura și alte forme de constrângere, pe lângă utilizarea lor pentru a obține mărturii, sunt folosite pe scară largă pentru a forța disidenții politici și religioși să își retracteze convingerile. Agenții de securitate ignoră în mod obișnuit protecția legală, iar impunitatea este norma în cazul brutalității poliției și al deceselor suspecte în detenție. Cetățenii și avocații care încearcă să obțină despăgubiri pentru astfel de abuzuri se confruntă adesea cu represalii sau cu închisoarea. În aprilie 2021, activistul anticorupție Guo Hongwei a decedat într-un spital din închisoare în circumstanțe suspecte în timp ce executa o pedeapsă de 13 ani de închisoare.”

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 3 DIN CONVENȚIE

45. Reclamantul s-a plâns că extrădarea sa în China, dacă ar fi efectuată, ar constitui o încălcare a interzicerii torturii și a tratamentelor inumane și degradante. Acesta a invocat art. 3 din Convenție, care prevede:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părților

46. Guvernul a susținut că plângerea reclamantului formulată în temeiul art. 3 din Convenție era prematură, întrucât cauza privind legalitatea extrădării reclamantului în China se afla pe rolul Curții Supreme (supra, pct. 15) și nu fusese luată nicio decizie cu privire la extrădare de către ministrul justiției (supra, pct. 31).

47. Reclamantul a susținut că a epuizat toate căile de atac interne referitoare la procedura de extrădare, inclusiv o cerere adresată comisarului pentru protecția drepturilor civile de a formula recurs în casație.

2. Motivarea Curții

(a) Principii generale

48. O caracteristică fundamentală a mecanismului de protecție instituit prin Convenție este faptul că acesta este subsidiar sistemelor naționale de apărare a drepturilor omului. Curtea se ocupă de supravegherea punerii în aplicare, de către statele contractante, a obligațiilor care le revin în temeiul

Convenției. Aceasta nu ar trebui să preia rolul statelor contractante, a căror responsabilitate este să se asigure că drepturile și libertățile fundamentale consacrate în Convenție sunt respectate și protejate la nivel național. Regula epuizării căilor de atac interne se bazează pe supoziția - reflectată în art. 13 din Convenție, cu care are o strânsă legătură - că există o cale de atac efectivă în raport cu pretinsa încălcare. Prin urmare, regula este o parte indispensabilă a funcționării acestui sistem de protecție [a se vedea, printre altele, *Vučković și alții împotriva Serbiei* (excepție preliminară) (MC), nr. 17153/11 și alte 29 cereri, pct. 69, 25 martie 2014].

49. Statele sunt exonerate de răspundere pentru actele lor în fața unui organism internațional înainte să fi avut posibilitatea de a remedia neregulile prin intermediul propriului sistem juridic, iar cei care doresc să invoce competența de supraveghere a Curții în ceea ce privește plângerile împotriva unui stat sunt astfel obligați să utilizeze mai întâi căile de atac prevăzute de sistemul juridic intern (a se vedea, printre multe alte hotărâri, *Akdivar și alții împotriva Turciei*, 16 septembrie 1996, pct. 65, Culegere de hotărâri și decizii 1996- IV).

50. Prin urmare, obligația de a epuiza căile de atac interne impune unui reclamant să utilizeze în mod normal căile de atac disponibile și suficiente în ceea ce privește pretențiile sale în temeiul Convenției. Existența căilor de atac în cauză trebuie să fie suficient de sigură nu numai în teorie, ci și în practică, în caz contrar acestea fiind lipsite de accesibilitatea și de eficacitatea necesare (a se vedea *Vučković și alții*, citată anterior, pct. 71, și *Akdivar și alții*, citată anterior, pct. 66).

(b) Aplicarea acestor principii faptelor prezentei cauze

51. În speță, reclamantul a formulat o cerere (împreună cu o cerere pentru instituirea unei măsuri provizorii) după ce instanțele interne au considerat definitiv că extrădarea sa în China ar fi în conformitate cu legislația poloneză (supra, pct. 10 și 11), însă înainte ca ministrul justiției să fi luat o decizie cu privire la cererea de extrădare (supra, pct. 31). În plus, comisarul pentru protecția drepturilor civile a formulat ulterior un recurs extraordinar în casație în numele reclamantului, care a fost respins de Curtea Supremă (supra, pct. 16).

52. Curtea amintește că a statuat deja că o cerere adresată comisarului pentru ca acesta să introducă un recurs nu poate fi considerată ca reprezentând o cale de atac efectivă în sensul art. 35 § 1 din Convenție, întrucât decizia Comisarului cu privire la o astfel de cerere are caracter discreționar, și o persoană nu are dreptul să formuleze ea însăși un astfel de recurs [a se vedea *Hajnrich împotriva Poloniei* (dec.), nr. 44181/98, 31 mai 2001]. În consecință, faptul că un astfel de recurs a fost introdus în speță nu este relevant pentru a aprecia dacă reclamantul a epuizat căile de atac interne. Această împrejurare ar putea fi relevantă numai (i) pentru a determina statutul de victimă al unui reclamant în sensul art. 34 din Convenție [a se vedea,

mutatis mutandis, *Pisano împotriva Italia* (scoatere de pe rol) (MC), nr. 36732/97, pct. 34-39, 24 octombrie 2002] sau (ii) ca motiv pentru scoaterea de pe rol a unei cereri de pe lista de cauze, în conformitate cu art. 37 din Convenție, în cazul în care rezultatul unei astfel de căi de atac este favorabil unui reclamant (*ibidem*, pct. 40-49).

53. În ceea ce privește decizia ministrului justiției, Curtea observă că această decizie reprezintă un pas necesar în procedura de extrădare. După cum s-a arătat mai sus (*supra*, pct. 30–31), atunci când decide extrădarea unei persoane urmărite de un alt stat, ministrul justiției este obligat să respecte hotărârile instanțelor interne în ceea ce privește legalitatea extrădării. Cu toate acestea, în cazurile în care instanțele interne nu au constatat nici un obstacol juridic în calea extrădării, ministrul examinează situația persoanei în cauză și poate decide totuși să refuze o cerere de extrădare (în special în cazul în care există motive umanitare sau politice). În acest sens, decizia ministrului este pur discreționară. În plus, procedura de emitere a deciziei în cauză nu prevede nicio inițiativă din partea persoanei în cauză, nici audierea acesteia sau orice altă modalitate care ar permite unei astfel de persoane să prezinte argumente suplimentare împotriva extrădării sale sau să afecteze în alt mod emiterea deciziei respective.

54. În consecință, Curtea consideră că, deși procedura privind extrădarea reclamantului este pendinte și ministrul are posibilitatea de a refuza o cerere de extrădare a reclamantului, această etapă a procedurii de extrădare nu poate fi considerată o cale de atac efectivă pusă la dispoziția reclamantului.

55. În consecință, Curtea respinge obiecția Guvernului privind neepuizarea căilor de atac interne.

56. Curtea constată că cererea nu este nici vădit nefondată, nici inadmisibilă pentru alte motive enumerate la art. 35 din Convenție. Prin urmare, trebuie să fie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele reclamantului

57. Reclamantul a afirmat că extrădarea sa în China l-ar expune riscului de a fi supus la tortură și la pedepse și tratamente inumane sau degradante. Acesta a susținut că China este cunoscută pentru încălcări grave ale drepturilor omului - precum și pentru persecutarea pe scară largă a persoanelor care raportează cazuri de astfel de abuzuri. Reclamantul a afirmat, de asemenea, că Guvernul nu a putut exclude posibilitatea ca extrădarea sa în China să conducă la o încălcare a art. 3 din Convenție, după ce a recunoscut că în această țară au avut loc anumite cazuri de încălcări grave ale drepturilor omului.

58. Invocând hotărârea Curții Supreme Suedeze (cauza nr. Ö 2479- 19, 9 iulie 2019) prin care această instanță a refuzat să extrădeze un cetățean chinez suspectat de corupție (din cauza riscului de încălcare a art. 2 și art. 3 din

Convenție ca urmare a activităților sale politice), reclamantul a susținut că autoritățile naționale nu au examinat în mod corespunzător contextul politic al cauzei (având în vedere originea sa taiwaneză). Acesta a susținut că numeroasele rapoarte emise de organizațiile internaționale au confirmat riscul unor rele tratamente-.

59. De asemenea, reclamantul a susținut că faptele din cauza sa ar trebui diferențiate de cauzele care implică expulzarea sau deportarea în China a unor solicitanți de azil care nu au reușit să obțină azil, la care guvernul a făcut referire în observațiile lor [a se vedea *Y. împotriva Rusiei*, nr. 20113/07, 4 decembrie 2008 și *Y.L. împotriva Elveției* (dec.), nr. 53110/16, 26 septembrie 2017].

60. Referindu-se la faptul că guvernul nu a cerut asigurări diplomatice și s-a mulțumit să accepte garanții informale din partea autorităților chineze cu privire la faptul că reclamantul va fi reținut la Centrul de deportare din Boluo, unde (potrivit acestor autorități) drepturile omului ale acestuia vor fi respectate, el a declarat că asemenea declarații neoficiale nu pot fi considerate suficiente (supra, pct. 9).

2. Argumentele Guvernului

61. Guvernul a susținut că nu existau motive pentru a nega credibilitatea și corectitudinea documentelor furnizate de autoritățile chineze. Referindu-se la informațiile suplimentare furnizate în cursul procedurii interne (supra, pct. 9), Guvernul a susținut că centrele chineze de detenție erau deschise publicului și că jurnaliștii erau liberi să vadă cu ochii lor condițiile predominante din acestea.

62. În opinia Guvernului, instanțele interne au evaluat în mod corespunzător garanțiile oferite de autoritățile chineze și au constatat că reclamantul nu va fi supus unui tratament contrar art. 3 din Convenție. În plus, acesta a susținut că reclamantul nu a reușit să justifice afirmațiile potrivit cărora ar fi expus riscului de rele tratamente dacă ar fi extrădat în China.

63. În ceea ce privește rapoartele organizațiilor internaționale, cum ar fi cele ale Amnesty International, guvernul a arătat că situațiile descrise în acestea nu constituie un obstacol valabil în calea extrădării reclamantului, în special deoarece acesta era suspectat de comiterea unei infracțiuni de drept comun, și nu a unei infracțiuni politice, militare sau fiscale. Guvernul a mai declarat că rapoartele de abuz și tortură invocate de reclamant se refereau la anumite persoane suspectate de comiterea altor infracțiuni, și nu la reclamant. Ca atare, acestea ar trebui tratate ca evaluări generalizate.

64. Guvernul s-a referit, de asemenea, la faptul că constatările instanțelor interne au fost în concordanță cu cele ale instanțelor spaniole care au permis extrădarea în China a 208 suspecti, acuzați de participarea la același grup infracțional ca și reclamantul. Acesta a contestat relevanța hotărârii sus-menționate pronunțate de Curtea Supremă suedeză (supra, pct. 58).

3. Motivarea Curții

(a) Principii generale

65. Principiile generale relevante privind aplicarea art. 3 în contextul extrădării și expulzării au fost rezumate de Curte în hotărârile *F.G. împotriva Suediei* [(MC), nr. 43611/11, pct. 111-27, CEDO 2016], *J.K. și alții împotriva Suediei* [(MC), nr. 59166/12, pct. 77-105, CEDO 2016] și, mai recent, *Khasanov și Rakhmanov împotriva Rusiei* [(MC), nr. 28492/15 și 49975/15, pct. 93-116, 29 aprilie 2022].

66. Curtea reiterează, de asemenea, că evaluarea faptului dacă persoana în cauză, în cazul că ar fi extrădată, s-ar confrunța cu un risc real de a fi supusă unui tratament contrar art. 3 din Convenție, ar trebui să înceapă cu examinarea situației generale din țara de destinație. În această privință și în ceea ce este relevant, trebuie să se aibă în vedere dacă există o situație generală de violență în țara de destinație (a se vedea *Sufi și Elmi împotriva Regatului Unit*, nr. 8319/07 și 11449/07, pct. 216, 28 iunie 2011). Cu toate acestea, o situație generală de violență nu va implica în mod normal în sine o încălcare a art. 3 în cazul unei expulzări în țara în cauză, cu excepția cazului în care nivelul de intensitate al violenței este suficient pentru a concluziona că orice îndepărtare în țara respectivă ar încălca în mod necesar art. 3 din Convenție. Curtea ar adopta o astfel de abordare numai în cazurile cele mai extreme, în care există un risc real de rele tratamente prin simplul fapt că persoana în cauză ar fi expusă la astfel de violențe la întoarcerea în țara respectivă (a se vedea *Khasanov și Rakhmanov*, citate anterior, pct. 96, cu trimiterile suplimentare).

67. În plus, în cazul în care a avut loc o procedură internă, nu este sarcina Curții să substituie cu propria apreciere a faptelor pe cea a instanțelor interne și, ca regulă generală, aceste instanțe sunt cele care trebuie să evalueze probele prezentate înaintea lor. Autoritățile naționale sunt cele mai în măsură să evalueze nu numai faptele, ci, în special, credibilitatea martorilor, întrucât acestea au avut ocazia de a vedea, auzi și aprecia comportamentul persoanei în cauză și, în principiu, îi revine reclamantului sarcina de a prezenta motivele în sprijinul cererii sale și de a aduce probe care să demonstreze că există motive temeinice pentru a crede că expulzarea către țara sa de destinație ar implica un risc real și concret de expunere la tratamente care încălcă art. 3 din Convenție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *F.G. împotriva Suediei*, citată anterior, pct. 118 și 125, și *J.K. și alții împotriva Suediei*, citată anterior, pct. 91, 92 și 96). Cu toate acestea, Curtea trebuie să se asigure că evaluarea făcută de autoritățile statului contractant în cauză este adecvată și suficient susținută de materiale interne, precum și de materiale provenind din alte surse fiabile și obiective (a se vedea *F.G. împotriva Suediei*, citată anterior, pct. 117).

(b) Aplicarea acestor principii faptelor prezentei cauze*(i) Evaluarea de către autoritățile naționale a afirmațiilor privind existența unui risc real de rele tratamente*

68. Curtea observă că instanțele interne care au examinat cauza reclamantului au respins afirmațiile sale referitoare la pretinsul risc de rele tratamente și au explicat că acesta nu a demonstrat existența un risc individual de a fi supus torturii sau altor forme de rele tratamente.

69. Cu toate acestea, în această privință, Curtea observă că trimiterea la rapoartele organizațiilor internaționale a fost doar superficială. Într-un raport invocat de reclamant, Amnesty International a descris utilizarea pe scară largă a torturii și a altor tratamente interzise de art. 3 din Convenție, ceea ce ar fi trebuit să determine instanțele interne să efectueze o analiză mai aprofundată a surselor disponibile. În cazul în care există acuzații grave de rele tratamente pe scară largă în țara de destinație, autoritățile naționale au o obligație specială de a verifica dacă persoana în cauză ar fi expusă unui risc real de tratament contrar art. 3 din Convenție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Amerkhanov împotriva Turciei*, nr. 16026/12, pct. 53, 5 iunie 2018). Curtea observă că evaluarea instanțelor interne nu a inclus niciun fel de analiză a celor mai recente informații furnizate, de exemplu, de organismele Organizației Națiunilor Unite și/sau de alte organizații guvernamentale sau neguvernamentale internaționale cu privire la situația din centrele de detenție din China, care erau ușor accesibile, în cazul în care instanțele ar fi decis să le consulte *proprio motu* (a se vedea, *mutatis mutandis*, *J.K. și alții împotriva Suediei*, citată anterior, pct. 98).

70. Având în vedere considerațiile de mai sus, Curtea nu este convinsă că afirmațiile reclamantului au fost examinate în mod corespunzător de către autoritățile naționale. În consecință, Curtea se vede nevoită să examineze dacă reclamantul ar fi expus unui risc real de rele tratamente interzise de art. 3 din Convenție în cazul extrădării sale în China.

(ii) Examinarea de către Curte a pretinsului risc de rele tratamente

71. Curtea observă că, în cazul în care ar fi extrădat, reclamantul ar fi plasat în cadrul sistemului penitenciar chinez.

72. Având în vedere principiile generale prezentate supra, la pct. 65-66, trebuie, așadar, să se examineze mai întâi dacă simpla plasare a reclamantului într-un centru chinez de detenție l-ar supune unui risc real de tratament contrar art. 3 din Convenție. În acest scop, Curtea trebuie să analizeze dacă există o utilizare atât de răspândită a torturii și a altor forme de rele tratamente în cadrul sistemului penitenciar chinez încât să poată fi echivalată cu existența unei situații generale de violență. În consecință, Curtea se va concentra asupra condițiilor generale ale centrelor de detenție și ale penitenciarelor din acest stat.

73. Curtea reiterează faptul că, dacă reclamantul nu a fost deja extrădat, momentul material pentru evaluarea riscurilor din țara de destinație trebuie să fie cel al examinării cauzei sale de către Curte (a se vedea *Chahal împotriva Regatului Unit*, nr. 22414/93, pct. 86, 15 noiembrie 1996). Prin urmare, Curtea trebuie să examineze cele mai recente materiale despre țară disponibile.

74. În această privință, Curtea constată că unele dintre rapoartele privind situația din China sus-menționate datează de mai mulți ani (supra, pct. 34-43). Totuși, din cauza cooperării aparent limitate a guvernului chinez cu organismele internaționale de protecție a drepturilor omului (supra și infra, pct. 38 și 75-76), Curtea trebuie să se bazeze pe materialele despre țară disponibile, inclusiv – în absența altor dovezi furnizate de Guvern (a se vedea *mutatis mutandis, J.K. și alții împotriva Suediei*, citată anterior, pct. 98) – rapoartele emise de organizațiile guvernamentale și neguvernamentale naționale și internaționale. La evaluarea ponderii care trebuie acordată materialelor și rapoartelor de țară, Curtea va examina cu o atenție deosebită sursa acestor materiale, în special fiabilitatea și obiectivitatea acestora, precum și autoritatea și reputația autorului, seriozitatea investigațiilor prin intermediul cărora au fost compilate, consecvența concluziilor acestora și coroborarea lor cu alte surse (a se vedea *Khasanov și Rakhmanov*, citată anterior, pct. 114).

75. Curtea observă că China a semnat Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (ICCPR), dar nu l-a ratificat. În consecință, atât în temeiul dreptului internațional cutumiar, cât și al art. 18 din Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor, obligațiile sale se limitează la a se abține de la acte care ar încălca obiectul și scopul acestui pact. Guvernul chinez este astfel scutit de la sistemul de raportare al Comitetului Organizației Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (HRC), iar persoanele fizice nu pot depune plângeri la HRC în legătură cu pretense încălcări ale drepturilor lor care sunt protejate de ICCPR.

76. În 1988, China a ratificat Convenția împotriva torturii și altor pedepse și tratamente cu cruzime, inumane sau degradante; cu toate acestea, nu este parte la Protocolul opțional la aceasta, care a instituit un mecanism de plângeri individuale. În plus, după ratificarea convenției menționate, China a declarat că nu recunoaște autoritatea CPT de a efectua o anchetă, în conformitate cu art. 20 din convenția menționată.

77. În consecință, nu este posibil ca persoanele care susțin că le-au fost încălcate drepturile fundamentale ale omului să recurgă la niciun mecanism internațional independent de protecție (a se compara *D.I. împotriva Bulgariei*, nr. 32006/20, pct. 75, 14 decembrie 2021) sau ca vreun organism internațional independent să efectueze o anchetă la fața locului în China fără invitația acesteia din urmă.

78. Curtea observă, de asemenea, că, în pofida anumitor îmbunătățiri aduse legislației interne chineze în ceea ce privește interzicerea și prevenirea

torturii, rămân în vigoare câteva deficiențe semnificative. În pofida faptului că există în continuare acuzații grave privind utilizarea răspândită a torturii și a tratamentului inuman și degradant în centrele chineze de detenție (supra, pct. 36-44), datele statistice referitoare la astfel de evenimente sunt reținute de către autoritățile chineze și tratate ca secrete de stat, ceea ce face imposibil de stabilit amploarea acestora. Astfel, nu este clar dacă sistemul de supraveghere al centrelor de detenție de către procurori este eficient și dacă acesta oferă suficiente garanții de protecție împotriva relelor tratamente (supra, pct. 32).

79. În observațiile sale finale din 12 decembrie 2008 referitoare la China, CPT și-a exprimat profunda îngrijorare cu privire la „utilizarea sistematică și generalizată a torturii și a relelor tratamente aplicate suspectilor reținuți de către poliție, în special pentru a obține mărturii sau informații care să fie utilizate în cadrul proceselor penale” și „rapoartele privind cazurile de abuz în detenție, inclusiv de numărul mare de decese, posibil legate de tortură sau de rele tratamente” (supra, pct. 35). Curtea a mai observat că încadrarea unei cauze ca intrând sub incidența Legii privind păstrarea secretelor de stat le permite autorităților de aplicare a legii să refuze accesul deținuților la avocați, o garanție fundamentală pentru prevenirea torturii (*ibidem*). În observațiile sale finale din 3 februarie 2016 referitoare la China, CPT și-a menținut îngrijorarea profundă față de rapoartele constante care indică faptul că practica torturii și a relelor tratamente este încă adânc înrădăcinată în sistemul de justiție penală, care se bazează în mod excesiv pe mărturii ca temei pentru condamnări (supra, pct. 36). Curtea observă, de asemenea, că raportorul special al Organizației Națiunilor Unite pentru tortură a observat că „tortura rămâne larg răspândită în China [...]” (supra, pct. 37). Conform celor relatate de Amnesty International, avocații care au formulat plângeri de tortură și au încercat să determine investigarea acestora s-au confruntat adesea ei înșiși cu tortura ca mijloc de represiune și descurajare (supra, pct. 40). Departamentul de Stat al SUA, Human Rights Watch și Freedom House au raportat, de asemenea, torturarea și rele tratamente aplicate deținuților (supra, pct. 39 și 43-44).

80. Curtea a declarat, în repetate rânduri, că nu pretinde că Convenția a fi un mijloc de a cere statelor contractante să impună standardele Convenției altor state (a se vedea *Harkins și Edwards împotriva Regatului Unit*, nr. 9146/07 și 32650/07, pct. 129, 17 ianuarie 2012). Cu toate acestea, în cazul în care există numeroase deficiențe semnificative în legislația internă din statul de destinație, precum și acuzații de abuzuri grave identificate în rapoarte independente, provenind din numeroase surse, ar trebui să se acorde beneficiul îndoielii unei persoane care solicită protecție (a se vedea *J.K. și alții împotriva Suediei*, citată anterior, pct. 98).

81. Guvernul a susținut că, potrivit autorităților chineze, reclamantul, în urma extrădării sale, va fi deținut într-un centru în care îi vor fi garantate toate drepturile sale fundamentale. A susținut, de asemenea, că centrele de detenție

sunt deschise publicului și jurnaliștilor, astfel încât aceștia să poată vedea condițiile care predomină în acestea. Curtea consideră că acest argument nu este convingător. Aceasta observă că autoritățile chineze, în argumentele lor adresate instanței regionale din Varșovia (supra, pct. 9), au menționat un singur centru de detenție (în Beijing), în care jurnaliștilor li s-a permis accesul în 2012, în timp ce reclamantul urma să fie deținut în Boluo – un oraș situat la peste 2 000 de kilometri de Beijing. În plus, în ultimul deceniu, guvernul chinez, în mod aparent, a ignorat cererile de vizite la fața locului ale reprezentanților organizațiilor internaționale (supra, pct. 38). Acest lucru, la rândul său, limitează în mod semnificativ credibilitatea asigurărilor informale menționate anterior cu privire la accesibilitatea publicului la centrele de detenție chineze și la garanțiile Chinei privind protecția împotriva torturii și a altor forme de rele tratamente. Având în vedere informațiile conținute în rapoartele emise de CPT, pare foarte puțin probabil ca membrilor publicului sau jurnaliștilor să li se permită accesul într-un centru de detenție chinez. În orice caz, nicio dovadă care să confirme această afirmație nu a fost furnizată de Guvern sau menționată de instanțele interne, cu excepția garanțiilor informale prezentate de autoritățile chineze. De asemenea, nu a existat nici o informație cu privire la condițiile reale de detenție din Centrul de detenție Boluo.

82. Curtea observă, de asemenea, că Guvernul a obținut numai declarații neoficiale din partea autorităților chineze cu privire la respectarea drepturilor omului ale reclamantului (supra, pct. 9). Aceasta reține faptul că Guvernul nu a solicitat niciun fel de garanții diplomatice care să permită Curții să evalueze dacă astfel de asigurări ar oferi în practică o garanție suficientă că reclamantul va fi protejat împotriva riscului de rele tratamente [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Khasanov și Rakhmanov*, citată anterior, pct. 101 și *Othman (Abu Qatada) împotriva Regatului Unit*, nr. 8139/09, pct. 187-189, CEDO 2012].

83. În consecință, având în vedere observațiile părților și rapoartele sus-menționate emise de diverse organisme ale Organizației Națiunilor Unite, precum și de organizații guvernamentale și neguvernamentale naționale și internaționale, cărora Curtea le acordă o importanță considerabilă (a se vedea *Sufi și Elmi*, citată anterior, pct. 231), aceasta consideră că amploarea cu care tortura și alte forme de rele tratamente sunt raportate în mod credibil și constant ca fiind utilizate în centrele de detenție și penitenciarele chineze (supra, pct. 79), poate fi echivalată cu existența unei situații generale de violență. Astfel, reclamantul este scutit de obligația de a prezenta motive personale specifice de teamă, fiind suficient să se stabilească faptul că, în urma extrădării, acesta va fi plasat într-un centru de detenție sau într-un penitenciar (a se vedea *Khasanov și Rakhmanov*, citată anterior, pct. 96). Întrucât nu se contestă faptul că reclamantul va fi deținut în China în cazul în care ordinul de extrădare ar fi pus în aplicare, Curtea constată că este stabilit faptul că reclamantul s-ar confrunta cu un risc real de rele tratamente dacă ar fi extrădat în acest stat.

84. În consecință, aceasta hotărăște că extrădarea reclamantului în China ar constitui o încălcare a art. 3 din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 5 § 1 DIN CONVENȚIE

85. Reclamantul s-a plâns de asemenea, în temeiul art. 5 § 1 din Convenție, că procedurile privind detenția sa în așteptarea extrădării au fost arbitrare și nejustificate de îndelungate. Art. 5 § 1 prevede:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. *Observațiile părților*

86. Guvernul a susținut că acest capăt de cerere formulat în temeiul art. 5 § 1 lit. f) din Convenție este inadmisibil din cauza neepuizării căilor de atac interne. Acesta a indicat că reclamantul nu a contestat nici prima încheiere de dispunere a arestării provizorii în vederea extrădării, pronunțată de instanța regională din Varșovia la 8 august 2017 (supra, pct. 20), nici împotriva încheierilor prin care a fost prelungită măsura respectivă, pronunțate la 12 ianuarie, 13 aprilie, 12 septembrie 2018 și, respectiv, 12 februarie 2019 (supra, pct. 23).

87. Reclamantul nu a fost de acord. Acesta a arătat că a contestat prima încheiere de menținere a arestării sale pronunțate de instanța regională din Varșovia la 14 septembrie 2017 și încheierea ulterioară a aceleiași instanțe din 12 ianuarie 2018. Reclamantul a mai susținut că, potrivit jurisprudenței consacrate- a Curții (în special, *Marchowski împotriva Poloniei*, nr. 10273/02, pct. 54, 8 iulie 2008), reclamanții nu sunt obligați să formuleze recurs împotriva fiecărei decizii de prelungire a detenției lor.

2. *Motivarea Curții*

88. În ceea ce privește capete de cerere formulate în temeiul art. 5 § 3, Curtea a statuat deja că o contestație împotriva unei ordonanțe de reținere, o cerere de eliberare (depusă fie la procuror, fie la instanță, în funcție de stadiul procedurii) și un recurs formulat împotriva unei decizii de prelungire a detenției urmăresc același scop în dreptul polonez: obiectivul acestora este de a asigura o revizuire a legalității detenției în orice moment în cursul unei proceduri (inclusiv al procedurii de extrădare) și de a obține eliberarea în cazul în care circumstanțele respectivei cauze nu mai justifică continuarea

detenției (a se vedea, *inter alia*, *Wolf împotriva Poloniei*, nr. 15667/03 și 2929/04, pct. 78, 16 ianuarie 2007 și *Gracki împotriva Poloniei*, nr. 14224/05, pct. 33, 29 ianuarie 2008). În cazurile în care au fost pronunțate numeroase decizii de prelungire a detenției unui reclamant, este suficient ca reclamantul să conteste unele dintre acestea, inclusiv decizia adoptată în momentul în care durata detenției atinsese punctul său critic (a se vedea *Ruciński v. Polonia*, nr. 33198/04, pct. 28, 20 februarie 2007).

89. Curtea consideră că aceeași abordare trebuie adoptată în cazurile în care reclamantul, în temeiul art. 5 § 1 lit. f), pune sub semnul întrebării legalitatea detenției sale în vederea extrădării. Acest lucru este deosebit de relevant atunci când, cum e cazul în speță, reclamantul subliniază că pretinsul caracter arbitrar al reținerii sale este legat de durata nejustificată a acesteia.

90. În speță, reclamantul a fost reținut pe durata unei proceduri de extrădare timp de mai mult de patru ani; detenția sa a fost prelungită de mai multe ori. Reclamantul a contestat patru încheieri de prelungire a detenției sale, printre care se numără cele mai recente două încheieri (supra, pct. 27-28).

91. Rezultă că capătul de cerere formulat în temeiul art. 5 § 1 lit. f) nu poate fi respins în temeiul art. 35 § 1 și § 4 din Convenție pentru neepuizarea căilor de atac interne. Curtea constată, de asemenea, că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Trebuie așadar să fie declarată admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

92. Reclamantul a susținut că autoritățile poloneze nu au acționat cu diligența cuvenită, întrucât a fost reținut timp de peste de trei ani și autoritățile naționale nu au acționat cu celeritate. Acesta a susținut că procedura ar fi putut fi derulată mai rapid și că el nu a contribuit la nicio întârziere. A subliniat, de asemenea, că aplicarea măsurii provizorii de către Curte nu însemna că reclamantul trebuia ținut în detenție și că decizia prelungirii detenției sale fusese responsabilitatea exclusivă a autorităților naționale.

93. Guvernul a susținut că detenția reclamantului fusese hotărâtă pentru a asigura buna desfășurare a procedurii de extrădare. A susținut că acest lucru a fost necesar având în vedere circumstanțele speței reclamantului, în special faptul că acesta se sustrăsese justiției anterior, călătoriile sale numeroase și mijloacele sale financiare, precum și posibilitatea de a traversa liber frontierele naționale în cadrul spațiului Schengen.

94. Guvernul a susținut, de asemenea, că procedurile în fața instanței regionale din Varșovia și a Curții de Apel Varșovia au durat aproximativ un an – până la 26 iulie 2018 – și că durata acestora a fost justificată în special de necesitatea de a solicita autorităților chineze informații suplimentare (supra, pct. 9). În ceea ce privește perioada care urmează acestei date, Guvernul a subliniat că extrădarea reclamantului nu ar fi putut avea loc din

cauza obligației Guvernului de a respecta măsura provizorie indicată de Curte la 12 septembrie 2018 (supra, pct. 14). Acesta a stipulat că ministrul justiției a decis să amâne emiterea unei decizii privind extrădarea până în momentul în care Curtea va lua o decizie cu privire la prezenta cerere.

95. În plus, Guvernul a arătat că, în formularea încheierilor de prelungire a detenției reclamantului, au fost prezentate motive cuprinzătoare pentru necesitatea aplicării continue a acestei măsuri, aceasta nefiind în niciun fel arbitrară.

2. Motivarea Curții

(a) Principii generale

96. Curtea reiterează faptul că art. 5 § 1 lit. f) din Convenție nu prevede ca detenția să fie considerată în mod rezonabil necesară – de exemplu, pentru a împiedica o persoană să comită o infracțiune sau să se sustragă. Orice privare de libertate în temeiul celei de-a doua părți a art. 5 § 1 lit. f) va fi justificată doar atâta timp cât are loc procedura de extrădare sau expulzare. În cazul în care astfel de proceduri nu sunt judecate cu diligența cuvenită, detenția va înceta de a fi permisă în temeiul art. 5 § 1 lit. f) [a se vedea *Chahal*, citată anterior, pct. 113 și *A. și alții împotriva Regatului Unit* (MC), nr. 3455/05, pct. 164, CEDO 2009].

97. Privarea de libertate prevăzută la art. 5 § 1 lit. f) din Convenție trebuie să fie „legală”. În cazul în care „legalitatea” detenției este în litigiu (inclusiv aspectul dacă „o procedură prevăzută de lege” a fost respectată), Convenția se referă în mod esențial la legislația națională și prevede obligația de a se conforma normelor de fond și de procedură ale acesteia. Cu toate acestea, respectarea legislației naționale nu este suficientă: Art. 5 § 1 prevede, de asemenea, că orice privare de libertate trebuie să fie conformă cu scopul de a proteja individul împotriva arbitrariului [*A. și alții împotriva Regatului Unit* (MC), pct. 164, cu trimiteri suplimentare]. Este un principiu fundamental că nici o detenție care este arbitrară nu poate fi compatibilă cu art. 5 § 1, iar noțiunea de „arbitrariu” prevăzută la art. 5 § 1 este mai amplă decât nerespectarea dreptului intern, astfel încât privarea de libertate poate fi legală în raport cu dreptul intern, dar totuși arbitrară și, prin urmare, contrară în raport cu Convenția [a se vedea, de exemplu, *Saadi împotriva Regatului Unit* (MC), nr. 13229/03 pct. 67 și urm., CEDO 2008]. Pentru a nu fi catalogată drept arbitrară, detenția în temeiul art. 5 § 1 lit. f) trebuie să fie efectuată cu bună-credință; trebuie să fie strâns legată de motivul detenției invocat de Guvern; locul și condițiile de detenție să fie adecvate; durata detenției ar trebui să nu depășească ceea ce se cere în mod rezonabil pentru scopul urmărit [a se vedea *Rustamov împotriva Rusiei*, nr. 11209/10, pct. 150, 3 iulie 2012 și *Al Husin împotriva Bosniei și Herțegovina* (nr. 2), nr. 10112/16, pct. 97, 25 iunie 2019].

(b) Aplicarea acestor principii în prezenta cauză

98. Reclamantul a fost arestat la 6 august 2017 și se află în continuare în detenție. Părțile nu au contestat faptul că arestarea acestuia a fost dispusă în vederea extrădării sale din Polonia și intră sub incidența art. 5 § 1 lit. f) din Convenție.

99. Curtea observă că durata totală a detenției reclamantului poate fi împărțită în două etape. Prima etapă a durat mai puțin de un an- între 6 august 2017 (data arestării reclamantului) și 26 iulie 2018 (data încheierii Curții de Apel Varșovia în cauză). Durata acestei etape poate fi atribuită în principal faptului că două seturi de proceduri au avut loc simultan: procedura de extrădare și cea de azil. Aceste proceduri au fost urmărite de autorități cu diligență cuvenită, iar Curtea nu poate detecta nicio perioadă lungă de inactivitate de care statul poate fi criticat în această etapă.

100. Același lucru nu este totuși valabil în ceea ce privește perioada cuprinsă între 26 iulie 2018 și data prezentă. Guvernul a afirmat că durata acestei perioade s-a datorat în principal măsurii provizorii indicate de Curte în temeiul art. 39 din 12 septembrie 2018, întrucât a împiedicat ministrul justiției să emită o decizie de extrădare. Curtea observă că Guvernul a susținut în același timp că procedura internă nu se finalizase încă, deoarece cauza privind legalitatea extrădării reclamantului era pe rolul Curții Supreme (supra, pct. 46).

101. În această privință, Curtea reiterează faptul că statele contractante sunt obligate, în temeiul art. 34 din Convenție, să respecte măsurile provizorii prevăzute la art. 39 din Regulamentul Curții [a se vedea *Mamatkulov și Askarov împotriva Turciei* (MC), nr. 46827/99 și 46951/99, pct. 99-129, CEDO 2005-I]. Cu toate acestea, punerea în aplicare a unei măsuri provizorii în urma unei indicații a Curții către un stat parte, conform căreia ar fi de dorit ca o persoană să nu fie returnată într-o anumită țară, nu are, în sine, niciun efect asupra faptului că privarea de libertate a acestuia se face în conformitate cu art. 5 § 1 [a se vedea *Gebremedhin (Gaberamadhien) împotriva Franței*, nr. 25389/05, pct. 74, CEDO 2007-II]. Pe de o parte, aplicarea unei măsuri provizorii de către Curte nu implică în mod necesar detenția, care poate fi aplicată numai în strictă conformitate cu dreptul intern și după ce se iau în considerare soluții alternative [a se vedea *Keshmiri împotriva Turciei* (nr. 2), nr. 22426/10, pct. 34, 17 ianuarie 2012, și *Al Husin*, citate supra, pct. 68]. Pe de altă parte, dacă, așa cum este cazul în speță, procedura de extrădare este încă în curs de desfășurare, faptul că a fost indicată o măsură provizorie nu poate absolve guvernul pârât de obligația sa de a efectua această procedură cu aceeași diligență cuvenită ca toate procedurile de extrădare care implică detenția în temeiul art. 5 § 1 lit. f) din Convenție.

102. În acest context, Curtea observă că procedura de extrădare în cauza reclamantului nu a fost suspendată ca urmare a măsurii provizorii indicate de Curte. Dimpotrivă, atunci când măsura a fost aplicată, comisarul pentru protecția drepturilor civile ceruse deja dosarul reclamantului pentru a putea

examina posibilitatea de a introduce un recurs în casație în numele său (supra, pct. 13). Un astfel de recurs de casație a fost introdus după aproape opt luni, la 7 mai 2019. Curtea Supremă a organizat o audiere în cauza reclamantului și a pronunțat hotărârea la 1 octombrie 2020 (și anume, după un an și patru luni; supra, punctul 16). În consecință, argumentul Guvernului potrivit căruia reținerea reclamantului după 12 septembrie 2018 este efectul, în principal, al măsurii provizorii indicate de Curte în temeiul art. 39 este nefondat. Curtea observă că hotărârea finală a Curții Supreme a fost pronunțată la doi ani de la indicarea măsurii provizorii. La momentul hotărârii Curții Supreme, reclamantul fusese deja reținut pentru o perioadă considerabilă de timp (și anume, trei ani și două luni).

103. Având în vedere cele de mai sus, Curtea concluzionează că autoritățile naționale nu au acționat cu diligență și nu s-au asigurat ca durata detenției reclamantului să nu fie mai mare decât cea necesară în mod rezonabil pentru scopul urmărit.

104. În consecință, având în vedere natura procedurii de extrădare, al cărei scop este de a se asigura că urmărirea penală a reclamantului va fi continuată în alt stat, precum și întârzierile nejustificate din cadrul procedurii poloneze, Curtea constată că detenția reclamantului nu a fost „legală” în sensul art. 5 § 1 lit. f) din Convenție și că, prin urmare, a existat o încălcare a acestei dispoziții.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE

105. În temeiul art. 6 § 1 din Convenție, reclamantul s-a plâns că s-ar confrunta cu un risc real de denegare flagrantă de dreptate în cazul în care fi judecat în China.

Art. 6, în măsura în care este relevant, prevede:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, [...], care va hotărî [...] asupra [...] oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.”

106. Curtea a constatat anterior că extrădarea reclamantului în China ar conduce la o încălcare a art. 3 din Convenție (supra, pct. 84). Având în vedere acest lucru, Curtea consideră că nu este necesar să examineze dacă, în speță, ar exista de asemenea o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție.

IV. ART. 39 DIN REGULAMENTUL CURȚII

107. În conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, prezenta hotărâre devine definitivă a) atunci când părțile declară că nu vor cere retrimiteră cauzei în fața Marii Camere sau b) la trei luni de la data hotărârii, dacă retrimiteră cauzei în fața Marii Camere nu a fost cerută sau c) atunci când

Colegiul Marii Camere respinge orice cerere formulată temeiul art. 43 din Convenție.

108. Curtea consideră că măsurile indicate Guvernului în temeiul art. 39 din Regulamentul Curții (supra, punctul 14) trebuie să rămână în vigoare până în momentul în care prezenta hotărâre devine definitivă sau până în momentul în care Curtea ia o nouă decizie în acest sens.

V. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

109. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

110. Reclamantul a solicitat suma de 60 000 de euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material (ca urmare a pierderilor de venituri pentru perioada arestării sale) și 50 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

111. Guvernul a considerat că sumele pretinse de reclamant erau excesive și nejustificate.

112. Curtea constată că reclamantul nu a prezentat niciun element de probă care să confirme afirmațiile sale cu privire la prejudiciul material invocat; prin urmare, respinge această pretenție. Pe de altă parte, Curtea acordă reclamantului 6 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit.

B. Cheltuieli de judecată

113. Reclamantul a solicitat, de asemenea, 12 600 EUR cu titlu de cheltuieli de judecată în fața instanțelor interne. Acesta nu a solicitat nicio sumă pentru cheltuielile de judecată suportate în fața Curții, întrucât avocatul său l-a reprezentat *pro publico bono*.

114. Guvernul a susținut că orice cerere privind cheltuielile suportate în cadrul procedurii de extrădare este prematură, întrucât procedura este încă pendinte, iar instanțele naționale sunt încă pe punctul de a lua o decizie cu privire la cheltuielile de judecată aferente acestor proceduri.

115. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată numai în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În speță, ținând seama de elementele pe care le deține și de criteriile menționate mai sus, Curtea consideră rezonabil să se acorde suma de 12 600 EUR pentru cheltuielile din cadrul procedurilor interne, plus orice sumă care poate fi cerută reclamantului cu titlu de impozit.

C. Dobânzi moratorii

116. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal, practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că, în cazul extrădării reclamantului în China, a fost încălcat art. 3 din Convenție;
3. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 5 § 1 din Convenție;
4. *Hotărăște* că nu este necesar să examineze capătul de cerere întemeiat pe art. 6 § 1 din Convenție;
5. *Decide* continuarea aplicării măsurii provizorii indicate Guvernului în temeiul art. 39 din Regulamentul Curții la 12 septembrie 2018 până la data la care prezenta hotărâre devine definitivă sau până la o decizie contrară;
6. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerei definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume care trebuie convertite în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:
 - (i) 6 000 EUR (șase mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, cu titlu de prejudiciu moral;
 - (ii) 12 600 EUR (douăsprezece mii șase sute de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată de reclamant cu titlu de impozit, pentru cheltuielile de judecată;
 - (b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
7. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere .

HOTĂRÂREA LIU ÎMPOTRIVA POLONIEI

Redactată în limba engleză și comunicată în scris, la 6 octombrie 2022, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Liv Tigerstedt
Grefier adjunt

Marko Bošnjak
Președinte